

IL TGIT SUTSILVAN

VIAMALA

Demonstraziùn d'instrument

La Scola da musica Viamala anvida la sonda, igls 23 da marz ad egn demonstraziùn d'instrument c'è liac da las 10.00 a las 12.00 an las stanzas da scola da la tgea parvenda catolica a Tusàn (Obere Stallstrasse 30 a 34).

Cun quella caschùn pon ign amprender d'ancanuscher, ampruvar a cumparagliear divers instrument ca vignan preschantos da maniera competent antras igl surmesters da musica. Plenavànt datan quels cunzegls partutgànt tscheerner igl instrument adato a raspundan amparadas davart l'instrucziùn musicala. Igl vean ear infurmo sur digls divers ensembles a furmaziùns musicalas da la Scola da musica.

Actualmeing porscha la Scola da musica instrucziùn par 15 instrument. L'instrucziùn da musica vean puschida a Tusàn ad an ulteriuras 10 vischnancas da la regiùn Viamala. Igl tains da s'anunztgear scroda igls 31 da matg.

Infurmaziùns en da catar sen la pagina www.musikschul-viamala.ch. (cdm/fmr)

MASAGN

Rita Juon preschainta igl sieus quart roman criminal

L'autura Rita Juon da Masagn preschainta igls sieus quart roman criminal. FOTO MAD

Egn crap da fossa melen segl santieri da San Gian a Schlirigna, egn peer gis ple tard egn tal sen egn santieri a Tavo ad igl davos egn crap da fossa caluro a Purtagn. Quegl e la scenareia agl nov roman criminal da Rita Juon c'ella preschainta la dumeingia digls 24 a las 17.00 an Tgea cotschna a Masagn.

Las giasetas grischunas raportan sur da quels eveniments misterius. La polizeia para betga da catar indezis. Mo la calur svanescha suainter la plievgia. Igl resta me specularziùns davart igl malfagiaint ad igls motifs. E'gl egn messadi zupo ne ar e'gl tutegna duple davostier? Me egn sa, c'igls nums segls craps da fossa vegian egn relaziùn cun l'egn l'oter. Parquegl ca las medias tgatan adavur adigna duple conexas, vean el sez activ. Mo alura tgat ign anc egn mata morta an la val manevl digl santieri da Purtagn. Ascheia vean quel tal partscheart c'el veva priu la deziùns faladas durànt blears ons.

Igl quart roman criminal da Rita Juon sashleia sainza investigaziùns da la polizeia. El tematisescha la gisteia cunter sazez, amparànd: Quànt anavànt van ign par zupantar l'atgna culpa par stgivar da sorprender raspunsabladad? (fmr/bt)

Agil «Tgit sutsilvan» dat la redacziùn da la FMR eanda par eanda egn sguard sen pintgas a grandas novitads or digl teritori sutsilvan. La FMR seleccziunescha a redaga quels texts a publitgescha els an La Quotidiana.

RECLAMA

TM
Die Schreiner.

tgadafiach.
mobiglias. bogns.
litgs. eschs.

TM Schreinerei AG
Nislas, 7432 Zillis
www.bergschreiner.ch

FOT7

La Maria Crottogini-Melchior (saniester) a la Sabina Melchior raschùnan cun plagn plascher da las novas ovras. FOTO STEFANIE ELSA

Duas soras ân cato lur veia cuminevla

Damiez Andeer, agl «Stall Melchior», ân duas soras cato egn liac par luvrar sco artistas a par viver lur creatividad. La Maria Crottogini-Melchior a la Sabina Melchior lavuran cun tela, arscheglia a ceramica, ellas fotografeschan a malegian. Questa sonda earvan ellas lur nova exposiziùn.

STEFANIE ELSA/FMR

L'avagna artistica ân las soras forza ear ampo digl bab c'è sto egn pictur cun atgna fatschenda a Seglias. «Mo jou creg ca nus vagn ear blear da la mama, ella eara fetg sensibilisada par l'estetica», manegia la Sabina Melchior. Ella, sia sora Maria Crottogini-Melchior ad igl feagl da leza, igl Michelangelo Crottogini ca contribuescha tut las ovras da len, ân antschieat a colavurar gl'on 2019. Ascheia ân las soras creo la stizùn «Hasenglück» ad Andeer a l'amprema exposiziùn à gieu liac agl clavo Melchior igl saterember 2020. Avànt en ellas idas mintgegna la sia veia.

«Far tge ca nus careztgagn»

Igl «Stall Melchior» e egn liac ideal par exponer lur ovras artisticas. Que clavo da lur tat, damiez Andeer, datescha digl on 1720 ad egn'ea sto igl datgea par zics a vatgas. El e anc agl stand original, igl e peia vagnieu mido prest nut. Las duas soras ân me schubargieu or igl clavo a mess glereta dad Andeer agl foss da pischegna.

Sen l'idea pigl num «Hasenglück» par la stizùn en ellas vagnidas cun s'imaginar dad easser sen egn prada plagn flurs a da curer anturn sco las lieurs. «A la fortuna, leza à ear stuieiu easser part digl num», rin ellas. Par tutas duas segi quegl simbolic par viver lur avagna creativa, far tge c'ellas careztgan, ad igl clavo a la stizùn en liacs par crear a vender tgosas c'ellas vessan sezas bugent.

Furmaziùns diferaintas

Igls amprems ons en ellas carschidas sei a Seglias, dantant ân ellas adigna gieu a mantaniu relaziùns cun Andeer. Furmaziùns ân ellas fatg tut diferaintas. La Maria Crottogini-Melchior (62) e suandada agls zaps digl bab, ella à fatg a tgea gl'ampredissadi da pictura. Ear anzemem cuagl um à la mano egn fatschenda da pictura a Cuira. Quella e ussa agls màns digl unfants. Ella à ussa sadezidieu da saconzentrar sen la lavur ple creativa. Gliez fa la Maria Crottogini-Melchior cun malagear, mo egn grànda part en ear creaziùns d'arscheglia. La sora c'è otg ons ple giuvna – la Sabina Melchior – à amprieu da cusunza. Ella e alura dantant anc suandada la sia faszinaziùn pigl pulpier ad à fatg egn savund ampredissadi an egn papetareia.

«Ussa sund jou rivada»

Sco hobi à la Sabina Melchior gea bòld antschieat a fotografar. Igl sieus motiv preferieu segian igls utscheals, «tut igl oter c'è ruassevel e sto megna lungurus par me ad egn megna pintg ravidamaint», manegia ella. Blearas fotografefias fa ella sen vicadis agl Danemarc, là passainta ella otg tocen diesch eandas gl'on. Agl Danemarc dat igl blears utscheals c'ign veza betg an Svizra. «Mo mintgatant fetsch jou las ple bealas fotografefias d'utscheals ear an mieus iert», ri la Sabina Melchior.

Parquegl ca l'amur par la tela segi adigna rastada, à ella cumbino igl hobi da fotografar cun la tela. Ella svilupescha designs da sias fotografefias, lascha stampar quels d'egna fatschenda

Duas da las novas creaziùns ad egn duna cun rosas. FOTO MAD

professionala sen tela a cusa alura seza las creaziùns: tuaglias, plimatschs, telas pigl datgea. «Jou creg ca sund ussa rivada, da cumbinar la tela ad igl fotograf e egn siemi par me», raquenta ella.

Da fotografar utscheals agl sgol, dovra pazentg ad exerzezi, ear sch'igl resultat – la fotografefia – veza or semplia. La Sabina Melchior e digl tut faszinada digls utscheals, ear da lur maniera da viver. Cura c'ella turni agl Danemarc antopi ella savens puspe igls madems utscheals. «Igl e sco scha jou vess fatg giou cuagl utscheals. Sch'els vezan igl mieus auto san els: ah quegl e quella c'è sams agl sarg a ca fotografescha nus», raquenta la fotografa.

Las dunas cun rosas

L'avagna artistica da la Maria Crottogini-Melchior samussa oter – ella lavura schon egn peer ons cun arscheglia a malegia. Durant quels ons en las sias creaziùns rastadas an las atgnas quater pares. «Dantant ve jou survagnieu igl desideriu da mussar las mias ovras», raschùna la pictura.

Egna da las produccziùns spezialas da la Maria Crottogini-Melchior en «las dunas cun rosas». L'inspiraziùn par quella à ella gieu circa avànt quendesch ons agl festival da las rosas a Haldenstein. Igl iert digl casti plagn rosas à do gl'impuls par las dunas cun rosas. Parquegl ca la tecnica e fetg delicata, rumpan blearas dunas d'arscheglia durant la produccziùn. Quegl segi gest quegl ca fetschi quella figuras aschi spezialas. «Las dunas portan egn beal vastgieu da stad a s'orneschan cun rosas, ellas vardan – cuagl nas an l'aria – tge ca passa durant que festival da rosas. A sch'ign meta ellas sen egn bastùn, alura sòltan las dunas cun rosas agl vent», explitescha l'artista l'istorgia da las sias creaziùns.

Igls novs designs

Egn digls novs designs da la Sabina Melchior e egn schal cuagl spir grànd («Alpensegler») ca tematisescha las calurs da l'aria. «Igls spirs grànds

faszineschan, parquegl c'els passaintan 99% da lur veta an l'aria. Els maretan ear atenziùn, parquegl c'els en periclitos. Da stad zirculeschan els sur la nosa vischnànca a sur igl noss clavo», raquenta la Sabina Melchior.

«Tschuttliwies» e egn da las creaziùns novas da ceramica par l'exposiziùn da la Maria Crottogini-Melchior. Igls «Tschuttli» ean las nursas c'igl tat veva agl nuegl, noua ca ella vege da buaba passanto blear tains.

Ragurdanzas da tains passos

L'exposiziùn cuagl num «Stallleuchten» tracta da las ragurdanzas ved las creatiras an que liac. Quels animals, par exaimpel igls utscheals a las nursas, ân scho lur fastez dapartut. Ear sch'ign veza quels betg ad il, restan els an la mimorgia. Egn sora preschainta an l'exposiziùn actuala las creatiras ca sgolan sur igl clavo a l'otra las creatiras ca maglian earva sper igl clavo. «An las flurs ad an l'earva creschan puspe igls insects ca nutreschan l'irundeala, a quegl dat'igl artg, egn zirculaziùn», gin tutas duas soras.

«Nus antschevagn adigna independentameing cun las novas creaziùns. Las ideias prueschan par egn lùng tains, avànt ca nus mussagn las lavurs l'egna a l'otra. Tge ca faszinescha e, ca las nosas lavurs sacumpleteschan», gi la Sabina Melchior. La Maria Crottogini-Melchior aschunta: «Savens luvragn nus ved las mademas tematicas d'egna otra perspectiva, sainza saver tge ca l'otra fa, quegl para a mei interessant.» Per cura ca las soras vignan anzemem cun lur ovras, sadezidan ellas par igl titel da l'exposiziùn, sco «Stallleuchten» par l'exposiziùn actuala. Mintgegna da las duas soras à cato la sia atgna veia creativa par s'exprimer. Anzemem sacumpleteschan ellas, ascheia ear cun lur proxima exposiziùn agl «Stall Melchior» ad Andeer.

La vernissascha da l'exposiziùn «Stallleuchten» à liac igls 23 da marz 2024 las 11.00 uras agl «Stall Melchior» ad Andeer.